

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Concept

Agendapunt:	06 Lijsten open standaarden		
Bijlagen:			
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	25 maart 2011	Versie	
Betreft:	Opname van NL-LOM op de lijst voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

Educatief materiaal wordt in toenemende mate digitaal uitgewisseld. Naast lesmateriaal van traditionele uitgevers gaat het daarbij ook om aanbod van bijvoorbeeld musea of om lesmateriaal dat door leerkrachten/docenten zelf is ontwikkeld. Op basis van het beschikbare materiaal moeten docenten en leerlingen zelf het ideale lespakket kunnen samenstellen in een digitale leeromgeving.

Om dit op een efficiënte manier te kunnen doen is 'metadatering' nodig van het educatieve materiaal: er moet een 'indexkaart' aanwezig zijn met gegevens over zaken als onderwerp, doelgroep, leerdoelen, auteursrecht, etc. De standaard NL-LOM voorziet hier in en wordt door de indieners en de expertgroep gezien als een essentiële schakel in de keten voor (digitaal) educatief materiaal.

Kunt u met een gerust hart akkoord gaan met het voorgestelde advies?

Door een expertgroep is gekeken naar de standaard 'Content Zoekprofiel', dit is een standaard van Stichting Kennisnet voor het primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast is er de standaard 'LoreLOM' van Surf Foundation die voor het hoger onderwijs wordt ingezet. In de daaropvolgende consultatie is door de sector aangegeven dat het wenselijk is dat er één standaard is voor al het educatief materiaal. Op aandringen van het Forum Standaardisatie zijn beide standaarden samengevoegd tot één nieuwe standaard: NL-LOM. Na een hertoetsing komt de expertgroep tot de conclusie dat deze standaard voldoet aan de gestelde eisen en er geen barrières meer zijn voor opname.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan deze keuze. De standaard NL-LOM wordt breed gedragen en is – dankzij aandringen van het Forum Standaardisatie – nu de defacto doelstandaard voor educatief materiaal. Opname draagt bij aan een versnelde adoptie. Kennisnet en SURfnet ondernemen gezamenlijk veel actie om de adoptie te bevorderen.

Doel

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. opname van de standaard NL-LOM op lijst met open standaarden voor 'Pas toe of leg uit'
2. het door de expertgroep voorgestelde toepassings- en werkingsgebied.

Datum

25 maart 2011

Toelichting*Ad. 1*

Na aandringen van het Forum Standaardisatie (Forum-notitie FS19-04-05C3 van 30 maart 2009) is er door de sector nu één standaard voor al het educatief materiaal in Nederland, in plaats van twee standaarden.

De expertgroep concludeert dat de nieuwe standaard, NL-LOM, standaard voldoet aan de gestelde criteria. De standaard is een harmonisatie van twee bestaande standaarden (Content Zoekprofiel voor het primair en voortgezet onderwijs en Lore-LOM voor het hoger onderwijs) en combineert het beste van beide werelden.

Opname van NL-LOM op de lijst is daarmee het sluitstuk van een zeer concrete actie van het Forum Standaardisatie om de interoperabiliteit tussen organisaties in een belangrijke publieke sector (onderwijs) te verbeteren.

Ad. 2

Door de expertgroep wordt het volgende functionele toepassingsgebied voorgesteld:

Metadatering van content die ontsloten wordt ten behoeve van educatieve doeleinden.

Als organisatorisch werkingsgebied wordt voorgesteld:

Alle organisaties die content ontwikkelen, beschikbaar stellen, arrangeren en gebruiken voor educatieve doeleinden alsook leveranciers van applicaties ter ondersteuning van dit proces.

Met deze combinatie wordt beoogd de standaard te verplichten voor organisaties die materiaal ontsluiten ten behoeve van educatieve doeleinden. Dit kan lesmateriaal zijn, maar dit zouden ook archieven kunnen zijn. Door te kiezen voor een duidelijke 'doelbinding' wordt voorkomen dat ieder documentarchief zou moeten voldoen aan de standaard.

Hoewel de werking van de lijst voor 'pas toe of leg uit' zich richt op de overheid en (semi-)publieke sector, is het werkingsgebied breed geformuleerd om ook derde (niet-overheid) partijen te stimuleren de standaard te gebruiken. De educatieve uitgever, vertegenwoordigd in de expertgroep, onderschrijven de keuze voor één metadata-standaard voor educatief materiaal.

Waar gaat het inhoudelijk over?

NL-LOM is een standaard voor het vastleggen van kenmerken van educatief materiaal. Denk daarbij aan zaken als onderwerp, leerdoel, auteur en copyright. De standaard is een Nederlandse invulling van de internationale 'IEEE LOM' standaard.

Schets van de expertgroep, de consultatie en de opvolging daarvan

Datum
25 maart 2011

De expertgroep werd gevormd door 9 personen uit het onderwijsveld, de uitgeverwereld en uit organisaties die advies leveren op dit gebied. De expertgroep heeft initieel de standaard 'Content Zoekprofiel' van Kennisnet beoordeeld. Content Zoekprofiel is ook een invulling van de internationale 'IEEE LOM' standaard, maar dan specifiek voor het primair en voortgezet onderwijs.

De expertgroep maakte in het advies een opmerking over het beheer van de standaard. Hoewel dit in de praktijk voldoende gestructureerd en open bleek, was dit onvoldoende vastgelegd in een beheerdocument.

In de consultatie werd door meerdere partijen het advies onderschreven. Wel gaven verschillende partijen het belang aan van één standaard voor de gehele keten, inclusief het hoger onderwijs. Gewezen werd op ontwikkelingen als levenslang leren, die de grenzen tussen onderwijsvormen doen vervagen. In het bijzonder werd gewezen op Lore-LOM van Surf. Dit is eveneens een invulling van het internationale 'IEEE LOM', maar dan voor het hoger onderwijs.

Het Forum Standaardisatie heeft vervolgens Surf Foundation en Kennisnet opgeroepen te komen met een oplossing voor deze problematiek. Vanuit het Forum Standaardisatie zijn de verkennende gesprekken hierover gefaciliteerd. Uiteindelijk heeft een werkgroep van Surf Foundation en Kennisnet een geharmoniseerde standaard vastgesteld en tot op managementniveau het beheer daarvan geborgd. Deze nieuwe standaard heet 'NL-LOM' en is de opvolger van de twee eerdere standaarden.

Kort gesteld is de nieuwe standaard:

- Eveneens een Nederlandse invulling van IEEE LOM, maar dan voor het gehele domein.
- Gebaseerd op de beide bestaande standaarden, zodat een migratie goed mogelijk is.
- Gezamenlijk beheerd door Kennisnet en Surf onder de vlag van 'Edustandaard'. Het beheerproces is gebaseerd op het Beheer en Ontwikkel Model Open Standaarden (BOMOS) van Nederland Open in Verbinding; dit is vastgelegd in een openbaar beheerdocument. Daarmee wordt ook invulling gegeven aan de eerdere opmerkingen t.a.v. beheer.

Vervolgens is het resultaat door de voorzitter voorgelegd aan de leden van de expertgroep. Gezien de zeer grote overlap tussen Content Zoekprofiel en NL-LOM (inhoudelijk, doelgroep, proces, etc.) en gegeven het feit dat invulling is gegeven aan eerdere opmerkingen uit de expertgroep en de consultatie is unaniem geadviseerd de standaard door te geleiden naar het Forum en College Standaardisatie voor opname op de lijst.

Adoptie

De onderstaande van Kennisnet ontvangen informatie over adoptie toont dat Kennisnet en SURFnet veel actie ondernemen rondom de adoptie van NL-LOM. Op dit moment lijken aanvullende adoptie-acties van het Forum/College Standaardisatie, naast opname op de "pas to of leg uit"-lijst, daarom niet noodzakelijk.

De NL-LOM standaard is een nieuwe versie van CZP en Lorelom in één. Er zijn op dit moment meer dan vijftig collecties die deze metadata standaarden gebruiken

(de oude versie). Lorenet de harvester van Lorelom metadata zal op gaan in de dienst EduRep. Deze EduRep-dienst zal binnen twee maanden NL-LOM metadata records kunnen harvesten. Wikiwijs zal ook dit jaar de NL-LOM standaard gaan gebruiken. Een andere belangrijke adoptie strategie zit in het programma ECK2 verweven. Hierin wordt de gehele zoek en vind Architectuur opnieuw vastgelegd in nauwe samenwerking met de uitgeverijen (de GEU) en SLO. Binnen dit programma staan de volgende projecten centraal in relatie tot NL-LOM

Datum
25 maart 2011

- *Ontwikkelen en beheren metadata vocabulaires*
- *Eigendom en herkomst metadata*
- *Ontsluiting leermiddelen met behulp van NL-LOM*
- *Unieke identifier (We willen elk metadata record gaan uitrusten met een eigen identifier)*

Zie ook: <http://contentketen.kennisnet.nl/projecteneck2>

Natuurlijk besteden we ook veel aandacht aan de adoptie met behulp van communicatie en relatiemanagement.

Communicatie

Zowel het Forum Standaardisatie als het Programmabureau Nederland Open in Verbinding zal het Collegebesluit communiceren via haar website. Daarnaast zullen Kennisnet en Surf Foundation in hun media ook aandacht besteden aan de opname van NL-LOM.